

CAPVT QVINTVM.

Ananias cum Sapphira vxore agri precium defraudantes palam occiduntur, Apostoli inde multa alia signa facientes carceri mancipantur, a quo per angelum liberati à Iudæis rursus vocantur, sed quavis facta prohibitione ab incepto non desistunt.

Vir autem quidam nomine Ananias, cum Sapphira vxore sua, vendidit agrum, & fraudauit de precio agri, conscia vxore sua: & afferens partem quandam, ad pedes Apostolorum posuit.

11. q. 2. c.
1. 12. q. 1.
cap. Dilectissimi.

Superius Barnabæ venditionem agri, & precij ad pedes Apostolorum delationem, in huius Ananiæ confessionem præmisit, quòd ille absque vlla precij detractio-
totum attulerit precium: hic vero partem detrahit, nulla coactus necessitate. Vnde quòd fraudauit dicitur, Græcè est, ἐποψίσθη, quòd furari & interuertere significat, hoc est, callidè suffurari. Hinc est, vt dicit Oecumenius, Tria tunc edita sunt circa eundem signa: Cognitio occultorum, exterrefactio curæ mentis & præterea interitus iussu Petri consecutus.

Dixit autem Petrus ad Ananiam: Anania, cur tentauit Satanas cor tuum, mentiri te spiritui sancto, & fraudare de precio agri?

Græca quæ nunc extant, pro tentauit, habet ἐπειράσθη, id est, impleuit. Interpres autem legisse videtur ἐπίπρασθη. Sensus autem Græcorum est: Cur impleuit Satanas cor tuum, vt fallere spiritum sanctum statueres, partem quæ precij interuertere ex prædio venundato? Exigentibus enim præcedentibus peccatis, frequenter durè tentamur, vt inquit Dionysius, & ideo in tentatione à Deo relinquitur, & Deo promissa frangere cogimur. Vt etiam ait Greg. Peccatum quod non per pœnitentiam statim diluitur, mox ad aliud grauius suo pondere trahit. Veluti hic Ananias prius apud se constituit aliquid de precio apud se retinere, & inde spiritui sancto mentitus est, dicens se non amplius vendidisse.

Nonne manens tibi manebat, & venundatum in tua erat possessate? Quare posuisti in corde tuo hanc rem? Non es mentis?

titus hominibus, sed Deo. Audiens autem Ananias hæc verba, cecidit, et expirauit. Et factus est timor magnus super omnes qui audierunt. Surgentes autem iuuenes, amouerunt eum, et efferentes sepelierunt.

Hebraica est locutio, id est, nunquid planè tuus remanebat? Quod verò sequitur: & venundatū in tua erat potestate: nō videtur referri ad τὸ χωρίον, id est, prædiū, neque enim iā venditū prædiū in potestate venditoris est, sed emptoris: nisi intelligas quòd venditū prædiū in potestate erat ne venderes. Aut sanè intelligendū est, id quod venditū erat, id est, præciū rei veditæ, in potestate tua erat, vt ad nos nō afferres? quia nō de prædio, sed de agro textus meminit. Super quo dicit Aug. de verbis Apo. Ser. mo. 25. ✠ Sic nanque Ananias in Actibus Apostolorum, dum putat se rectè offerre, & non rectè diuidit, pecuniam quā obtulit, perdidit, & quam domi seruaui, amisit: pecuniam inquam, pariter perdidit, & salutem. Dum enim ex eo quod promiserat, partem subtraxit, sacrilegij simul condemnatur, & fraudis. Sacrilegij, quòd Deum in pollicitatione fefellerit: fraudis, quòd integris muneribus portionem quandam putauerit subtrahendam.

Factum est autem quasi horarum trium spaciū, et vxor ipsius, nesciens quòd factum fuerat, introuit. Dixit autem ei Petrus: Dic mihi mulier, si tanti agrū vendidistis? At illa dixit: Etiam tanti. Petrus autem ad eam: † Quid vtiq̄e conuenit vobis tentare spiritum Domini? Ecce pedes eorū qui sepelierunt virum tuum, ad ostium, et efferent te. Confestim cecidit ante pedes eius, et expirauit. Intrantes autem iuuenes, inuenerūt illam mortuam, et extulerunt, et sepelierunt ad virum suum. Et factus est timor magnus in vniuersa Ecclesia, et in omnes qui audierunt hæc.

Trium horarum spaciū sufficiens erat, vt rumor mortis Ananiae apud multos, etiam eius vxorem, nisi timor subiti casus eos terruisset, & eos reddidisset attonitos, facile perueniret. Vnde vxor illa factum ignorans, ingreditur intrepida, facti tamen conscia. Ad quam Petrus vti ad maritum: Nōne tanti prædium vestrū vendidistis? Vt ipsa se ream condemnaret, & peccatum, quod occultum putabat, omnibus fieret manifestum, propterea illa

✠ Aug.
de verbis
Domini.
Ser. 25.

† 2. 7. d. c.
Quod in
terrogasti

illa respondit, quòd tanti scilicet, quãti deposuerant ante pedes Apostolorum, & non amplius. At quia in simili delicto cum viro reperit, simili quoque pœna damnauit. Quod mirum valde est, quare nullum pœnitentiæ locû dedit illis, vel saltem spacium cognoscendi sui grauitatem peccati, vt saltem compungerentur. Vnde nec immeritò ceteros timor inuasit, cùm in Ananiam, nuper in consortium aduenientem, vel etiam nondum ingressum, tanta sit Petrus vsus seueritate. Quod tamen non temerè factum putandum, quòd etiam contra diuinam legem peccauissent, mendacio scilicet in Deum. De quo August. vbi sup. Si ergo fratres, Aninas condemnatur, quòd non totum dederit quod de suo ipse promiserat, quid censemus de eo qui non vult reddere quod alius repromisit. Videte ergo & vos fratres, quid promiseritis Deo, cùm primùm fidei gratiam percepistis. Quòd autem dicit: Quid vtique conuenit vobis tentare spiritum Domini? Græcè est, τι δτι ουισφωνίθη, id est, quid est quod inter vos conuenit, siue compactum est inter vos tentare spiritum Domini.

† Per manus autem Apostolorum fiebant signa & prodigia multa in plebe. Et erant vnanimiter omnes in porticu Salomonis. Ceterorum autem nemo audebat se coniungere illis: sed magnificabat eos populus. Magis autem augebatur credentium in Domino multitudo virorum ac mulierum, ita vt in plateis eijcerent infirmos, & ponerent in lectulis ac grabbatis, vt veniente Petro saltem umbra illius obumbraret quenquam illorum, & liberarentur omnes ab infirmitatibus suis.

† De cõ-
secre. dist.
4. cap.
de spiritu

Et si ceteri taceantur Apostoli à Petro, eorum tamen gesta non silentur, quandoquidem & per manuum impositionem, & per alias gratias gratis datas faciebant signa plurima in populo, non in principibus populi, aut principibus sacerdotum. Distinguunt autem doctores inter signa & prodigia, licet vtrunque aliud, quàm pateat, significet: signa nempe rem præsentem præ se ferant, vt pote diuinam virtutem in faciente signum aut miraculum: prodigia verò aliquid futurum portendunt. Vade Aug. Psalm. 45. Prodigia dicuntur, quòd aliquid

portendant, scilicet quod per illa signa designabatur futurum Dei verbum in omnem terram, quod & factum est. Erant autē Apostoli vnanimiter prædicantes & orantes in porticu Salomonis, loco inquam, prædicationi & orationi apto, ex quibus ab omnibus magnificabantur, tum propter plurima signa & miracula super his qui infirmabatur, quos ad eos cateruatim afferbant curandos. Vnde cum dicit: vt in plateas eijcerent infirmos: Græcè est *ἐπιπέτω*, quod magis significat exportare, vt scilicet extra domos in plateas exportarent infirmos, qua transiurus erat Petrus, qui nõ solo tactu, sicut cæteri Apostoli, sed etiam vmbra sua: cui cæteri tanquam ad præceptorem præcipua signa deferebant.

Concurrerat autem & multitudo vicinarum ciuitatum Ierusalem, afferentes egros & vexatos à spiritibus immundis, qui curabantur omnes.

Nec solùm vrbs Ierusalem ciues infirmos curabant, sed etiam ab vrbe remotiores: cum lōgius Apostolorum fama excurreret, ita fides paucis diebus dilateretur. Ex quibus patet plura, imò innumera fuisse Apostolorum miracula, quæ scripta non fuerunt: quod etiam Christus Ioan. 14. fuerat illis pollicitus. ✠ Qui credit in me, opera quæ ego facio, ipse faciet, & maiora horum faciet. Vnde quotquot illis oblati sunt, curauerunt.

✠ Ioan.
14. b.

Exurgens autem princeps sacerdotum, & omnes qui cum illo erant, quæ est hæresis Sadducæorum, repleti sunt zelo, & iniecerunt manus in Apostolos, & posuerunt eos in custodia publica. Angelus autem Domini per noctem aperiens ianuas carceris, & educens eos, dixit: Ite, & stantes loquimini in templo plebi omnia verba vitæ huius. Qui cum audissent, intrauerunt diluculo in templum, & docebant.

† Sup. 4. a
Inf. 12. a.

Princeps sacerdotum insurrexit in Apostolos, præcipuè per Sadducæos excitatus, cum Apostolos viderent nullum non moueri lapidem ad probandam resurrectionem, quam ipsi Sadducæi omnibus negarent viribus. Sadducæi enim quia resurrectionem impugnabant, lubèter se iungebant principibus sacerdotum, & Phariseis, in persecutionem Apostolorum, quorū præcipuus erat scopus Christi resurrectionem prædicare & persuadere, futuram.

taramque omnium nostrum per illum resurrectionem. Commotus itaque pontifex per hos Sadduceos, iniecit manus violentas in Apostolos, & inclusit illos carcere publico, quem tamen propria spes tandem fefellit. Ipsi enim Apostoli diuino freti auxilio, ab angelo è carcere educti sunt, & in templum ad prædicandum restituti. Hi summo dilaculo templum ingressi, angelicum exple-
 turi mandatum.

Adueniens autem princeps sacerdotum, & qui cū eo erant, convocauerunt conciliū, & omnes seniores filiorum Israël, & miserunt ad carcerem, ut adducerentur.

In hoc patet plebeculam Iudæorum magis docilem fuisse, quàm principes & seniores. Plebs enim visis signis fidei facillè assentit: principes autè nil aliud tentant, quàm Apostolos tollere è viuīs, ne illorum super Christi morte reueletur peccatum. Hinc magnum cogūt peritorem in lege conciliū, & seniorum. At Græcè dicitur, πᾶσιν ἡγεσίαις, id est, omnem senatum. Sicut enim senatus à senioribus, ita αἱ τῶν ἡγεόντων dicitur ἡγεσίαις. Quo in unum coacto, mittunt ad carcerē ministros, ad Apostolos palàm adducendos: sed frustrà, quoniam aduersus Dei consilium non est scientia aut prudètia. Cum autem venissent ministri, & aperio carcere non inuenissent illos, reuersi nunciauerunt, dicentes: Carcerē quidem inuenimus clausum cum omni diligentia, & custodes stantes ante ianuas, aperientes autem, neminem intus inuenimus.

Non minori illusione perdiderunt discipulos, atque magistrum. Vnde aduersus eos Beda exclamat: Quid prophane Iudæ cæca stimularis infania, furantibus dicens Apostolis Dominum de monumento fuisse sublatum? Dic rogo, eosdem Apostolos de carcere tuo clauso cuius furto credis ablatos? Quod autè distulissent illos sistere iudicio, hoc nõ misericordia fecerunt, sed vt in crastinum producerent, & eos condemnarent.

Vt autem auerunt hos sermones magistratus templi, & principes sacerdotum, ambigebant de illis, quidnam fieret. Adueniens autè quidam, nunciauit eis: Quia ecce viri quos posuisti in carcerem, sunt in templo stantes & docètes popu-

*Pro. 21. d
 †Inf. 12. a.
 & 16. c.

†Inf. 16. c

lum. Tunc abiit magistratus cum ministris, & adduxit illos sine vi: Timebant enim populum, ne lapidarentur. Et cum adduxissent illos, statuerunt in concilio.

Vide cæcitatem Iudæorum, qui præ nimia inuidia diuinam adesse potentiam non aduertunt: quænam enim humana hoc virtus potuit. Nec tamē illos à templo violentia extrahere populi formidine audent, ne & ipsi à populo lapidarentur. In quo populum prudentiorem fatentur, qui nullo ductus odio signa admiratur, & propter illa Apostolos veneratur.

Et interrogauit eos princeps sacerdotum, dicens: Præcipiendo præcepimus vobis, ne doceretis in nomine isto, & ecce repletis Ierusalem doctrina vestra, & vultis inducere super nos sanguinem hominis istius.

Cognitis tot signis in hoc nomine factis, & à tot viris probatis, hoc nomen silentio tegere tentant, interrogantes: Nónne toties præcepimus vobis, ne vsquam in hoc nomine prædicaretis? Græcè est, & παραγγιλια παραγγιλιαμεν υμιν, μη διδασκαλει τω τω διοματι τωτω, id est, vt inquit Budæus: Nónne conceptis verbis interdiximus vobis, ne doceretis in hoc nomine? παραγγιλιαν autē & præcipere significat, & interdiceret, & edicere, id est, edicto præcipere: quomodo & hic sumi potest, vt sit sensus: Nónne edicto vobis præcepimus atque ediximus, ne doceretis in hoc nomine? Quod autem dicit: vultis inducere super nos, &c. Græcè est pro inducere ἐπαγαγαν, quod significat imponere, siue imputare: vultis scilicet imputare nobis mortem huius hominis, & super nos imponere sanguinem huius, quasi crimen homicidij nobis imponentes. Quos velint nolint accusat contententia, & reos mortis Christi indicat: quod tamē ægrè ferre non possunt.

¶ 12. q. 2. capite.

Si Dominus.

25. q. 6. ca. Iuratos.

De sententia.

exc. 6. cap.

Relatum.

Respondens autem Petrus & Apostoli, dixerunt: † Obedire oportet Deo magis quam hominibus, Deus patrum nostrorum suscitauit Iesum, quem vos interemistis, suspendentes in ligno. Hunc principem & saluatorem Deus exaltauit dextera sua, ad dandam penitentiam Israël, & remissionem nem peccatorum. Et nos sumus testes horum verborum, &

Spiritus

Spiritus sanctus, quem dedit omnibus obedientibus sibi.

Si non est potestas nisi à Deo, multo magis Deo obediendum est, quàm hominibus, quorum potestas nõ nisi à Deo est : quasi eos accusantes, qui verba Dei & signa contemnerent & improbarent, sed & purum hominem vocarent, qui & Deus, & saluator erat, & quem Deus pater à mortuis suscitauerat. Nondum enim audebant dicere ipsum se virtute propria suscitasse : quod tamen verum erat, & quod tandem prædicauerunt. Nec tamen falso sanguinem eius illis imponebant, utpote quem suspendentes in cruce interfecerant. Patrem autem dicunt illum suscitasse, ut illum à patre non distingueret. Quorum omnium nõ solum ipsi, sed & spiritus sanctus perhibet testimonium oibus sibi obedientibus in his verbis resurrectionis, ascensionis, & missionis spūs sancti, sed & remissionis peccatorum: nec pœnam ad missorum exigit, modò obediatur ei, & pœniteat præteritorum peccatorum, & imprimis mortis Christi, quæ iniuste occiderant.

Hæc cum audissent, dissecabantur, & cogitabant interficere illos.

Principes ubi maximè suum audirent commodè, lætitia & voluptate affici debebant: contra verò dolore & angustia afficiuntur. Apostoli verò è contrario lætitia & gaudio afficiebantur, cum & hi in vinculis, & in iudicio essent, & causam haberent tristitiæ: illi verò liberi, & tamen maximè anxij, ut etià illos occidere excogitabant.

† *Surgens autem quidam in concilio Phariseus, nomine Gamaliel, legis doctor, honorabilis vniuersæ plebi, iussit foras ad breue homines fieri, dixitq; ad illos.*

† Inf. 22. .

† Sup. 4. f

Hunc Gamaliëlem ait Chrysostomus Pauli præceptorem fuisse, & admiratione dignum, quod tanto iudicio valens, ac legis doctor existens, nondum crediderit. Non poterat ille per omnia manere incredulus: quod ex illius verbis manifestum est, quæ consulendo affert. Unde ut maturius quæ censebat decerneret, iussit Apostolo foras paululū secedere. Inde interpres, pro quo Greci habent ἀποστόλους, legisse videtur ἀνθρώπους, id est, homines. Græca autem sic habent: ἐκέλευς τῶν βραχίονων τῶν ἀποστόλων χωρισθῶν, id est, iussit scilicet ministris suis,

vt foras ad breue summouerent Apostolos.

Viri Israëlita, attendite vobis super hominibus istis, quid auri sitis. Ante hos enim dies extitit Theudas, dicens se esse aliquem, cui consensit numerus virorum circiter quadringentorum, qui occisus est, & omnes qui credebant ei, dissipati sunt, & redacti ad nihilum.

Græcè, λέγων ἕναί τινα ἐαυτὸν, id est, asserens se quæpiam virum magnum esse. *tis* enim, quemadmodum & quis Latinum, aliquando hominem honoratum, & in precio existentem significat. Is autem Theudas, vt Græca sonant, non Theodas, vti recitat Iosephus Antiqu. Iudaic. lib. 2. cap. 4. & 5. seditiosus quidam pseudopropheta fuit, qui tributa solui Cæsari à Iudæis prohibens, persuasit multis, vt sublatis ex vrbe facultatibus suis, ripas Iordanis obsiderent, asserens se posse verbo suo Iordanem dirimere, & sectatoribus suis permeabilem reddere. Hunc Cuspis Fadus Iudææ procurator equestri exercitu superatum, multis peremptis, multisq; viuis captis, ipsius Theudæ caput desectum Ierosolymâ deportauit, vt Euseb. Eccle. histo. lib. 2. cap. 11.

Post hunc extitit Iudas Galilæus in diebus professionis, & auertit populum post se, & ipse perijt, & omnes quotquot consenserunt ei, dispersi sunt. Et nunc itaque dico vobis, discedite ab omnibus istis, & finite illos: quoniam si est ex hominibus concilium hoc, aut opus, dissoluetur: si verò ex Deo est, non poteritis dissoluere, ne fortè & Deo repugnare videamini. Consenserunt autem illi.

Is Iudas Galilæus, vt habet Ioseph. Antiquit. Iudaic. lib. 18. cap. 1. cum Cyrenius seu Cyrinus Syriæ præses instante Christi natiuitate censum exigeret à Iudæis, populum seduxit, vetans tributa persoluere, proferens ex lege, quòd soli Deo seruendum esset. Et hic quoq; cum suis factiosus infelicitè perijt. Quod verò ait Lucas: in diebus professionis: Græcè ἀπορροφῆς, intelligit professionem, & generalem descriptionè illam, de qua sui Euâgelij cap. 2. locutus est, quæ facta est sub Augusto Cæsare, 42. anno Imperij eius. Quod verò ait Lucas: Post hunc extitit Iudas Galilæus: non est arbitrandum Iudæ Galilæi

Galilæi factionem secutâ esse factionem Theudæ, nempe quia Iudas Galilæus mouit seditionem sub 42. anno Augusti. & occisus est sub 47. anno regni eius. Theudas verò sub Claudio circiter annum 7. Imperij eius à Cuspio Fado procuratore, à Claudio Cæsare missò, interfectus est, vt supra. Vnde contrarium apparet. Itaq; Lucas *mutæ*, pro *σιγᾶν*, id est, ultra vel præter posuit, vt sit sensus: Post hunc, id est, ultra vel præter hunc Theudam seditiosum, fuit Iudas Galilæus alter seditiosus. Præter hos fuit Iudas Gaulonites, ex ciuitate Gamala, qui in factionem suam Sadduco Phariseo assumpto, non minorem, quàm priores, mouit seditionem, circa 53. anno Augusti Cæsar. Ioseph. de bello Iudaic. lib. 2. cap. 2.

Et conuocantes Apostolos, cæsis denunciauerunt, ne omnino loquerentur in nomine Iesu: & dimiserunt eos. † Et illi quidem ibant gaudentes à conspectu concilij, quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu contumeliam pati. Omni autem die non cessabant in templo & circa domos docentes, & euangelizantes Christum Iesum.

† 23. q. 3. §
1. & q. 4. n
capite.
Quod
Christus.

Vt verò principes furorem suum ex parte explerent, cæsos Apostolos dimiserunt, interdicientes tamen ne hæc ulterius doctrinam prædicarent. Verùm ob verbera lætiores & audaces solito redduntur, & quotidie siue in templo, siue in domo, à prædicatione minimè cessabant. quasi dicat: non solum occultè in domibus quotidie prædicabant, sed & publicè in templo, non obstantibus verbis & verberibus, scientes quia omnes qui placuerunt Deo, per multas tribulationes transferunt fideles. Iudich. 8.

CAPVT SEXTVM.

Apostoli ex toto cœtu septem elegerunt diaconos, probos viros, qui cæteris ministrarent, ne verbum Dei omitteretur prædicandum: ex quibus Stephanum Iudæi apprehenderunt, signa facientem, & cunctos sua doctrina vincentem, in quem falsos proferunt testes, vt saltem non sine causa ipsam interficerent.